

LIMC

LAND INFORMATION MANOEUVRE CENTRE

Weekly update COVID-19

Week 39, 18 t/m 24 SEPTEMBER 2020

Inhoud

	Pagina
1) Leeswijzer	2
2) Inleiding	3
3) Scenario's maatschappelijk kompas	4
4) Actuele ontwikkeling maatschappelijk kompas	5
5) Beoordeling Factoren van Invloed	6
5.1 Zorg	6
5.2 Maatschappij	9
5.3 Economie	11
5.4 Destabilisering (niet) statelijke actoren en Communicatie & Media	13
6) Significante gebeurtenissen	15
6.1 Europees Nederland	15
6.2 Caribisch Nederland	17
6.3 Grensgebieden	18
6.4 Besmettingsrisico oefeningen CLAS buitenland	19
7) Vooruitblik	21
8) Handelingsperspectief Defensie	22
9) Bijlage scenario's	23
• Bijlage I: Beschrijving Factoren van Invloed	23
• Bijlage II: Beschrijving Scenario's	24

(1) Leeswijzer

WHO WE ARE

- Het LIMC genereert in een **experimentele** vorm **situational awareness (SA)** en **situational understanding (SU)** voor het CLAS en civiele overheden over de COVID-19 crisis. Hierdoor worden militaire en civiele besluitvormingsprocessen gevoed met **inzicht** en waar mogelijk **handelingsperspectief**.
- Met het LIMC kan de Koninklijke Landmacht **ervaring opdoen** met het samenbrengen van **information manoeuvre** capaciteiten die insight, foresight en doorlopend handelingsperspectief bieden in drie dimensies (cognitief, virtueel en fysiek).

In dit product wordt gewerkt met een mate van waarschijnlijkheid in relatie tot de gegeven duiding, conclusies of beoordeling van de factoren van invloed. In de onderstaande tabel is de mate van waarschijnlijkheid toegelicht.

Terminologie	Confidence level
Zeer waarschijnlijk	Meer dan 90%
Waarschijnlijk	60-90%
Mogelijk	40-60%
Onwaarschijnlijk	10-40%
Zeer onwaarschijnlijk	Minder dan 10%

(2) Inleiding

Dit document tracht een zo volledig mogelijk antwoord te geven op de volgende vragen zoals gesteld vanuit Commandant Landstrijdkrachten (C-LAS):

Hoofdvraag:

Welke effecten in de NLD-samenleving zijn te onderkennen als gevolg van de COVID-19 crisis?

Deelvragen:

1. In hoeverre ontwikkelt COVID-19 zich in NLD in de aankomende zes maanden?
2. In hoeverre beïnvloedt de verspreiding van COVID-19 de vitale infra in NLD in de aankomende zes maanden?
3. In hoeverre beïnvloedt de verspreiding van COVID-19 de maatschappelijke stabiliteit in NLD in de aankomende zes maanden?
4. In hoeverre beïnvloedt de verspreiding van COVID-19 de economische stabiliteit in NLD in de aankomende zes maanden?

Om antwoord te kunnen geven op bovengenoemde deelvragen wordt gebruik gemaakt van het maatschappelijk kompas.

Het maatschappelijk kompas wordt door het LIMC gebruikt om, door middel van ontwikkeling van de factoren, de ontwikkeling binnen de scenario's over tijd te bepalen, te volgen en vroegtijdig trends te onderkennen. Elke factor van invloed is onderhevig aan een aantal onderliggende indicatoren. Deze indicatoren worden wekelijks afzonderlijk gewogen, waarna er factorintegratie plaatsvindt die de samenhang duidt.

De factoren van invloed zijn waar mogelijk geschaard onder de deelvragen zoals gesteld door C-LAS, aangevuld met 'overige' factoren van invloed die niet onder de assen van het kompas vallen, maar wel een versterkend effect op het geheel aan ontwikkelingen hebben.

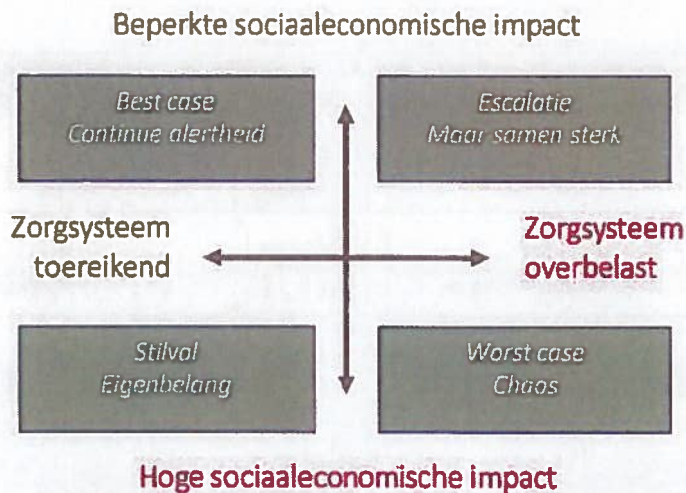
Dit document is als volgt opgebouwd. Allereerst worden de factoren van invloed en het scenario geïntroduceerd. Daarna volgt de overkoepelende conclusie met daaronder het dashboard waarop wekelijks verschuivingen per indicator inzichtelijk worden gemaakt. Aansluitend wordt in de beoordeling van de factoren van invloed een verdiepende analyse en argumentatie gegeven van de waargenomen ontwikkelingen per deelvraag. Vervolgens wordt een geografisch overzicht van significante gebeurtenissen in (Caribisch) Nederland en de grensgebieden van Nederland gegeven. Afsluitend wordt een vooruitblik gegeven van opkomende evenementen. Daarbij wordt tevens handelingsperspectief aan C-LAS geboden wat gebaseerd is op de recentste ontwikkelingen op het gebied van COVID-19 in Nederland.

(3) Scenario's maatschappelijk kompas

Factor		Factor	
	1. Virus		6. Vitale infrastructuur
	2. Zorg		7. Economie
	3. Continuïteit van bestuur		8. Destabilisering (niet) statelijke actoren
	4. Openbare orde & Veiligheid		9. Communicatie & media
	5. Burgerschap		10. Meteo, evenementen & incidenten

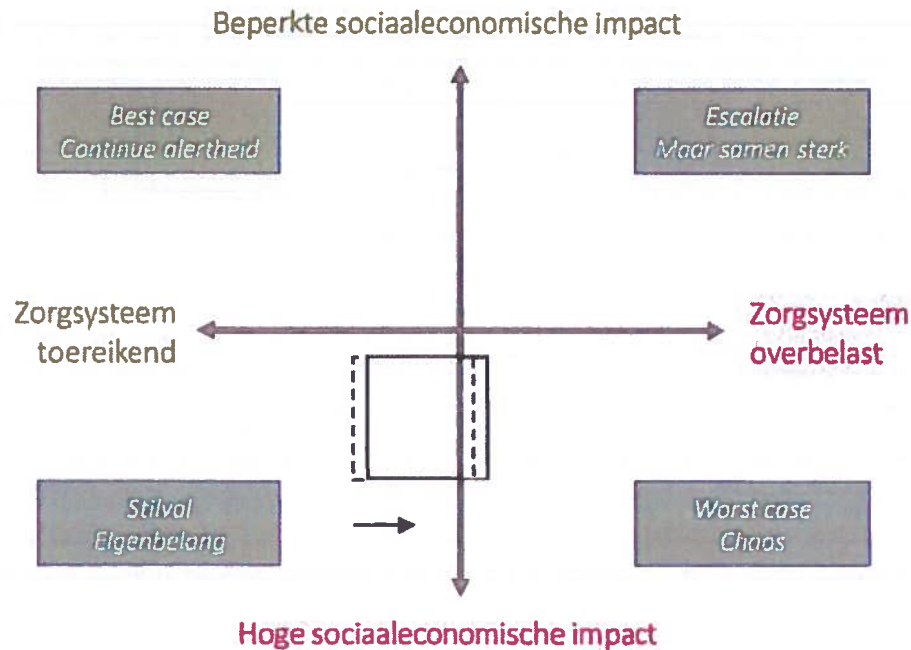
Het LOT-C heeft tien (10) primaire factoren van invloed geïdentificeerd. Op de assen van het maatschappelijk kompas staan de twee (2) factoren van invloed die de grootste impact hebben. Op de horizontale as staat de impact van COVID-19 op de zorg. Op de verticale as staat de sociaaleconomische impact weergegeven. Op basis van de vier (4) kwadranten kunnen vervolgens scenario's gebouwd worden.

Voor verdere beschrijving zie bijlage II: Scenario's

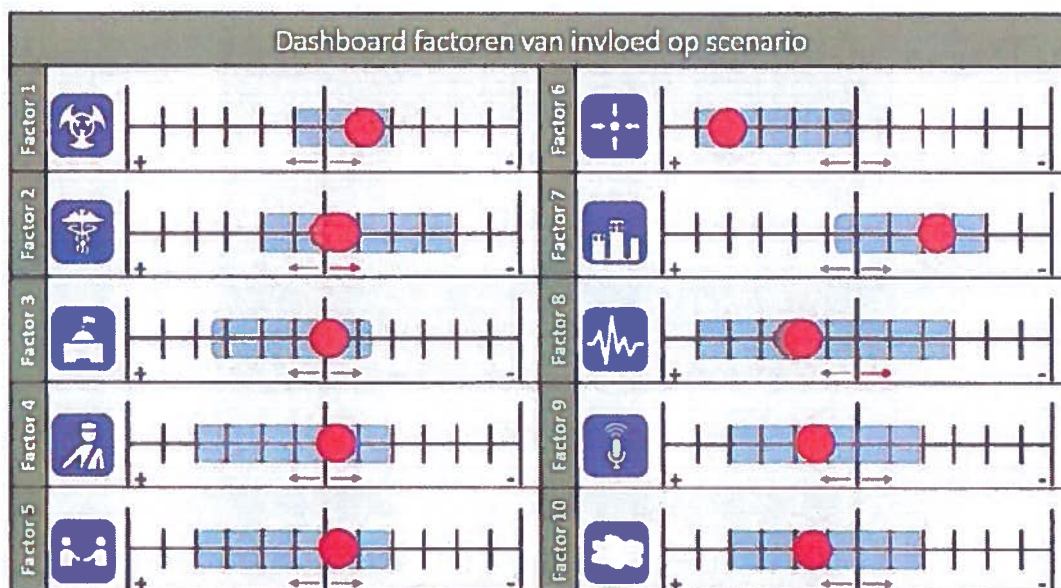

(4) Actuele ontwikkeling maatschappelijk kompas

Conclusie

Door toenemende druk op de zorg en het sterk oplopende aantal besmettingen vindt er een verschuiving plaats op de as 'zorgsysteem'. Het is waarschijnlijk dat de druk op de zorg in de komende maand toeneemt. De sociaaleconomische impact neemt waarschijnlijk toe in de aankomende zes maanden. De factor Zorg is verslechterd, in verband met een sterke stijging in ziekenhuisopnames. Ook de factor Destabilisering (niet) statelijke actoren is verslechterd, in verband met de acties van de groep Viruswaarheid.

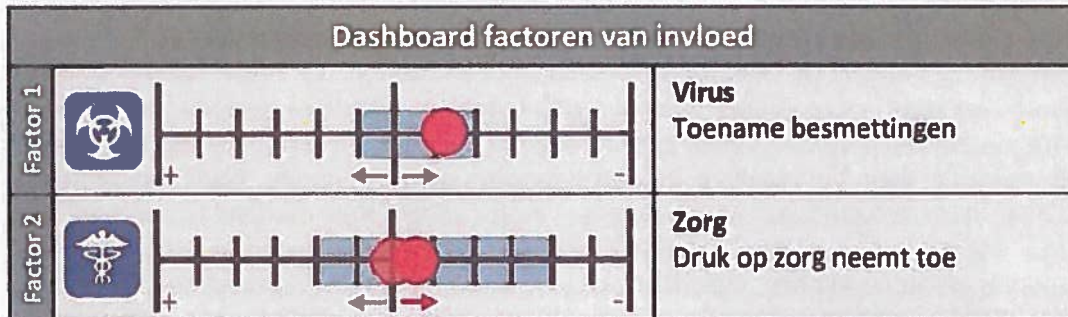
Blauwe balk

Meest positieve en negatieve grens binnen de bandbreedte in de aankomende 6 maanden

(5) Beoordeling Factoren van Invloed

5.1 Zorg

Highlights

- De beheersbaarheid van COVID-19 door testen en bron- en contactonderzoek (BCO) komt waarschijnlijk verder onder druk te staan;
- Het is waarschijnlijk dat de druk op de zorg in de komende maand toeneemt.

Toelichting

De beheersbaarheid van COVID-19 door testen en BCO komt waarschijnlijk verder onder druk te staan

Het is waarschijnlijk dat de vraag naar testcapaciteit in de komende maand blijft toenemen. Door de komst van het griepseizoen zullen meer mensen op COVID-19 lijkende klachten ontwikkelen, waardoor meer mensen zich willen laten testen. GGD'en kunnen momenteel 70% van hun capaciteit gebruiken, omdat de laboratoria onvoldoende testmateriaal hebben. Naar verwachting wordt dit in oktober verbeterd, mede door een deal met een laboratorium in Abu Dhabi. [5.1.1]

Naast de druk op de teststraten, ondervindt ook het BCO problemen. Meerdere GGD'en zijn overgestapt op een beperkte vorm, omdat er niet snel genoeg mensen kunnen worden opgeleid om aan de toenemende vraag naar BCO'en te voldoen. [5.1.2].

Reproductiegetal (R_0)	1,33(R_0) 1,38(R_0)
Geteste personen	192.255 195.545
% Positieve testen	6,1% 3,9%
Nieuwe besmettingen	13.471 8.265
Nieuwe COVID 19-IC ziekenhuisopnames	53 27
Nieuwe COVID-19 Niet-IC ziekenhuisopnames	350 144
COVID-19 sterfgevallen	33 14

**Cursief gedrukte tekst zijn gegevens van week 37, dikgedrukte tekst is van week 38. Bron [5.1.3, 5.1.4]*

[5.1.1] <https://nos.nl/artikel/2349521-lab-in-abu-dhabi-gaat-nederlandse-coronatests-analyseren.html>

[5.1.2] <https://nos.nl/artikel/2349455-ggd-tienduizenden-mensen-kunnen-niet-getest-worden-op-corona.html>

[5.1.3] <https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/actueel>

[5.1.4] www.stichting-nice.nl

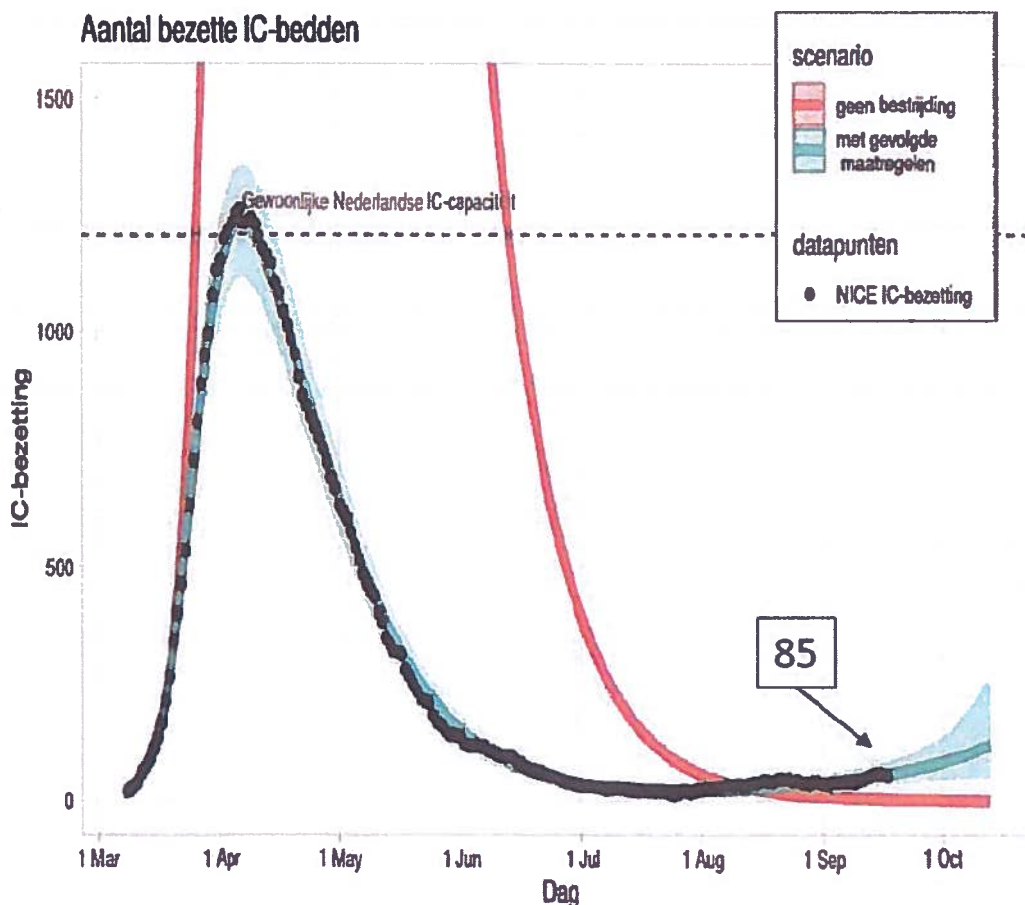
(5) Beoordeling Factoren van Invloed

5.1 Zorg

Toelichting

Het is waarschijnlijk dat de druk op de zorg in de komende maand toeneemt.

Hoewel het percentage ziekenhuisopnames ten opzichte van het totaal aantal COVID-19 patiënten lager is dan tijdens de eerste golf, lopen de ziekenhuisopnames de afgelopen twee weken sterk op (zie grafiek 2 op de volgende pagina). Dit wordt waarschijnlijk mede veroorzaakt door de stijgende besmettingsgraad onder ouderen. Waar het stijgende aantal besmettingen twee weken geleden vooral onder jongeren plaatsvond, is nu ook een stijging te zien onder ouderen.^[5.1.6] Deze groep is kwetsbaarder en heeft vaker onderliggende problemen, waardoor opname in het ziekenhuis vaker en eerder nodig is. Het RIVM verwacht, op basis van hun voorspellende modellen, een exponentiële toename in ziekenhuisopnames (zie grafiek 1).
(tekst wordt vervolgd op pagina 8)

Grafiek 1: Prognose IC-afdelingen [5.1.5]

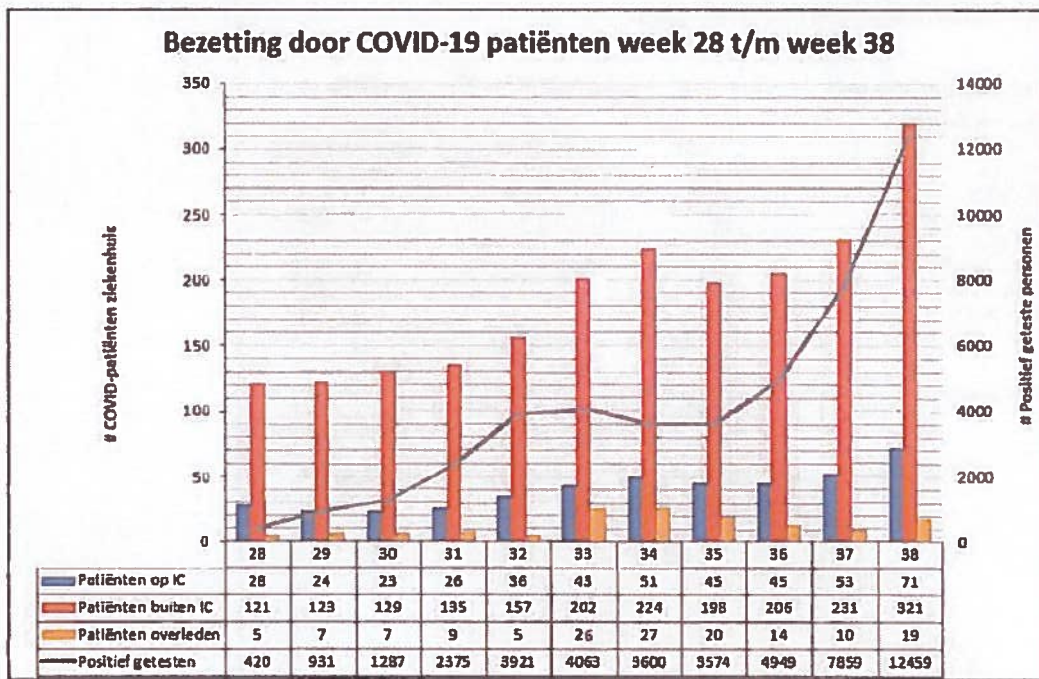
[5.1.5] Technische briefing aan Tweede Kamer [REDACTED] 22 september 2020

[5.1.6] <https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/actueel>

(5) Beoordeling Factoren van Invloed

5.1 Zorg

Grafiek 2: Weekgemiddelde van de dagelijkse ziekenhuisbezetting door COVID-19 patiënten. [5.1.2]

(vervolg van pagina 8)

Ook de zorgsector vraagt aandacht voor toenemende druk op de zorg, met name op het personele vlak. Het Landelijk Coördinatiecentrum Patiënten Spreiding (LCPS) is sinds woensdag 23 september weer geactiveerd.^[5.1.7] Met het vroegtijdig activeren van het LCPS wil men voorkomen dat reguliere zorg wordt uitgesteld, zoals tijdens de eerste golf het geval was. De eerste patiënten zijn reeds verplaatst, maar dit heeft niet kunnen voorkomen dat er al ziekenhuizen zijn die planbare zorg uitstellen om de COVID-19 zorg te kunnen faciliteren.^[5.1.8]

De druk op het zorgpersoneel wordt niet alleen ondervonden in de ziekenhuiszorg, maar ook in de verpleeg- en verzorgtehuizen. Dit wordt met name aangegeven in de veiligheidsregio's Hollands-Midden, Rotterdam-Rijnmond, Limburg-Noord en Gelderland-Zuid.^[5.1.9]

[5.1.7] www.lcps.nu

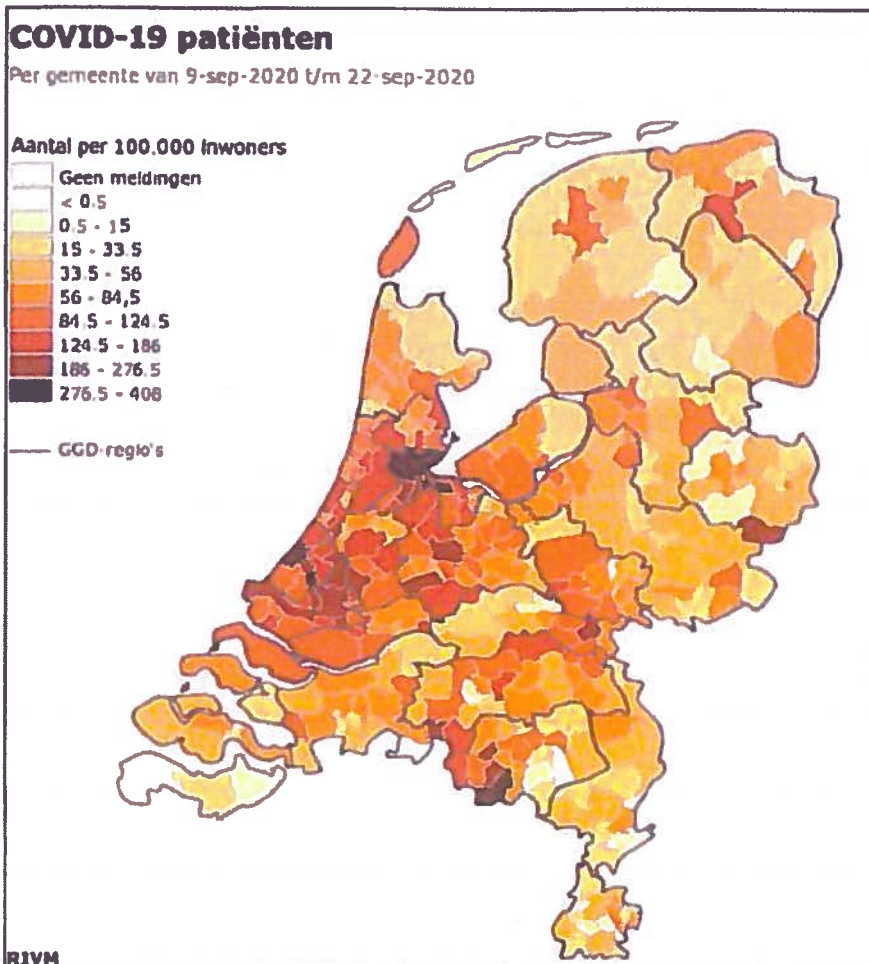
[5.1.8] <https://nos.nl/video/2349441-we-gaan-een-moeilijke-periode-tegemoet.html>

[5.1.9] LCMS

(5) Beoordeling Factoren van Invloed

5.1 Zorg

RIVM

Tabel 1: Top 10 uitbraken
(hoogste aantal besmettingen
per 100.000 inwoners)

Amsterdam	27.48
Den Haag	23.38
Delft	23.28
Bergeijk	23.25
Diemen	22.96
Weesp	21.96
Rotterdam	19.88
Nijmegen	19.43
Leiden	19.23
Ouder-Amstel	19.01

Figuur 1: Totaal aantal bij de GGD'en gemelde
COVID-19 patiënten per 100.000 inwoners per
gemeente t/m 22 september. [5.1.10]

Het aantal besmettingen loopt landelijk op en kent regionale uitbraken (zie tabel 1) waar de besmettingsgraad hoger ligt dan het landelijk gemiddelde. De meeste besmettingen vinden momenteel plaats in de Randstad en hier wordt ook de grootste druk op de zorg waargenomen (zie figuur 1).

[5.1.10] <https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/actueel>

(5) Beoordeling Factoren van Invloed

5.2 Maatschappij

Dashboard factoren van invloed		
Factor 3		Continuïteit van bestuur Geen bijzonderheden
Factor 4		Openbare orde & Veiligheid Geen bijzonderheden
Factor 5		Burgerschap Mogelijk betere naleving COVID-19 maatregelen
Factor 6		Vitale infrastructuur Geen bijzonderheden
Factor 10		Evenementen en meteo Geen bijzonderheden

Highlights

- Het is mogelijk dat de naleving van de COVID-19 maatregelen de komende maand verbetert

Toelichting

Het is mogelijk dat de naleving van de COVID-19 maatregelen de komende maand verbetert omdat men de urgentie gaat inzien

De tweede golf is in aantallen zichtbaar. Het aantal opnames in ziekenhuizen, zowel op de IC als buiten de IC, is toegenomen in de afgelopen twee weken.^[5.2.1] Daarnaast is het aantal besmettingen sterk toegenomen. Ook wordt reguliere zorg in een aantal ziekenhuizen uitgesteld om COVID-19 zorg te faciliteren. Het Landelijk Coördinatiecentrum Patiënten Spreiding (LCPS) is weer geactiveerd om patiënten te verspreiden.^[5.2.2]

Verschillende publieke figuren hebben een oproep gedaan om de naleving van de maatregelen serieus te nemen. De [REDACTED] en de [REDACTED]

[REDACTED] geven aan dat de zorg wederom onder druk komt te staan. Daarnaast hebben [REDACTED] tijdens de persconferentie van 18 september en het debat op 22 september herhaaldelijk de urgentie van naleving van de COVID-19 maatregelen onderstreept.^[5.2.3]

Hoewel er in de maatschappij kritische geluiden t.a.v. het COVID-19 beleid te horen zijn, is de tegenreactie op de kritische geluiden sterker. De #ikdoenietmeermee-beweging, gevoed door de actiegroep Viruswaarheid, krijgt forse kritiek in reguliere en sociale media. Hieruit blijkt een gevoel van urgentie om juist wel de opdragen maatregelen na te leven (#ikdoewelmee).^[5.2.4]

[5.2.1] www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/actueel

[5.2.2] www.nos.nl/artikel/2349435-toename-opnames-door-corona-zet-reguliere-zorg-in-leiden-en-amsterdam-onder-druk.html

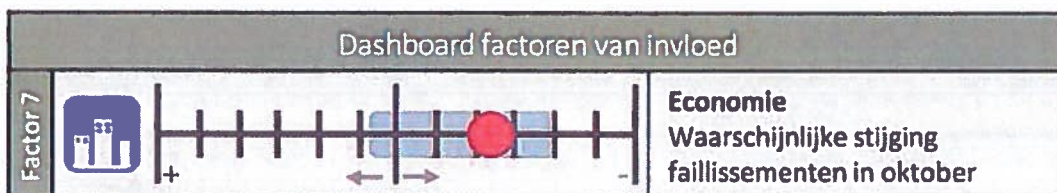
[5.2.3] www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/wil-de-urgentie-terug-als-ie-blijft-niet-nog-een-keer-al-die-overledenen~b10e6187

[5.2.4] nos.nl/artikel/2349411-ikdoenietmeermee-wat-willen-de-rebellerende-bn-ers-precies.html

(5) Beoordeling Factoren van Invloed

5.3 Economie

Highlights

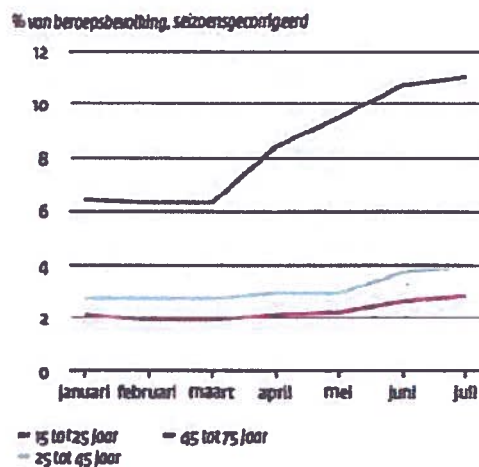
- Arbeidskrachten zonder vaste aanstelling zullen waarschijnlijk het hardst worden getroffen in de te verwachten ontslaggolf;
- Waarschijnlijk neemt na 1 oktober het aantal faillissementen toe, met name in de horeca, evenementenbranche, retail (non-food) en de autobranche;
- In week 38 zijn 58 bedrijven failliet verklaard. Dit zijn er 12 meer dan in week 37.

Toelichting

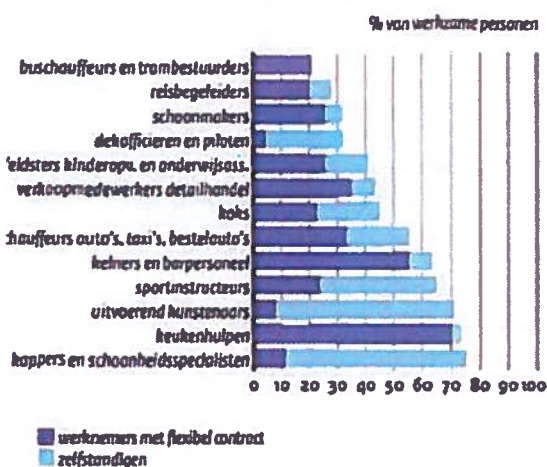
Arbeidskrachten zonder vaste aanstelling zullen waarschijnlijk het hardst worden getroffen in de te verwachten ontslaggolf

De Nederlandse arbeidsmarkt kenmerkt zich door een scherpe tweedeling tussen mensen met veel en met weinig baan- en inkomenszekerheid. De COVID-19 crisis versterkt de verschillen op de arbeidsmarkt. Het grootste deel van een economische schok wordt opgevangen door een specifieke groep: bedrijven nemen het eerst afscheid van flexkrachten en zzp'ers en verlengen tijdelijke contracten niet. Dit patroon is al te zien in de werkloosheidscijfers (zie grafiek 3): de werkloosheid is het meest opgelopen onder jongeren, omdat zij relatief vaak geen vast contract hebben. De keuze tussen vaste en flexibele aanstellingen is voor arbeidskrachten niet altijd geheel vrijwillig. Arbeidskrachten zijn niet altijd in de onderhandelingspositie om een vaste aanstelling te krijgen.^[5.3.1]

Werkloosheid naar leeftijd (2020)

Aandeel flexwerkers naar beroep

Grafiek 3: Werkloosheidscijfers & flexwerkers

[5.3.1] <https://www.cpb.nl/macro-economische-verkenning-mev-2021>

(5) Beoordeling Factoren van Invloed

5.3 Economie

Toelichting

Waarschijnlijk neemt na 1 oktober het aantal faillissementen toe, met name in de horeca, evenementenbranche, retail (non-food) en de autobranche.

Na de invoering van de NOW 3 (Derde pakket Noodmaatregelen Overbrugging voor Werkbehoud) ^[5.3.2] zullen waarschijnlijk de faillissementen binnen de horecabranche, evenementenbranche, retail (non-food) en de autobranche in het MKB stijgen. Ten eerste zijn aan het nieuwe steunpakket NOW 3 hogere eisen verbonden. Ten tweede is het consumentenvertrouwen ^[5.3.3] nog steeds historisch laag. Dit komt de consumentenbestedingen niet ten goede. ^[5.3.4] Ten derde lopen de werkeloosheidscijfers op. Dit wordt waarschijnlijk voor een groot deel verklaard door de situatie in sectoren van het MKB, want een omzetreductie zal waarschijnlijk leiden tot ontslag van personeel. Ook moet mogelijk 10 tot 20% van de retailers vóór 2021 de deur sluiten. Dit betreft zo'n 30.000 retailers. Voor de retail en de horeca is dit reeds zichtbaar door leegstand in de winkelstraten van diverse steden zoals Maastricht en Zwolle. ^[5.3.5]

In week 38 zijn 58 bedrijven failliet verklaard. Dit zijn er 12 meer dan in week 37.

Het aantal faillissementen van bedrijven en instellingen in week 37 kwam uit op 58. Dat waren er 12 meer dan in week 37. Tot en met week 38 zijn er in totaal 2511 bedrijven failliet gegaan, 241 minder dan vorig jaar in dezelfde periode. ^[5.3.6]

[5.3.2] <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-financiele-regelingen/overzicht-financiele-regelingen/naw/veranderingen-per-1-oktober>

[5.3.3] 20200917-DV-LIMC-WEEKLY_COVID-19

[5.3.4] <https://www.cbs.nl/nl-nl/reeksen/consumptie-huishoudens>

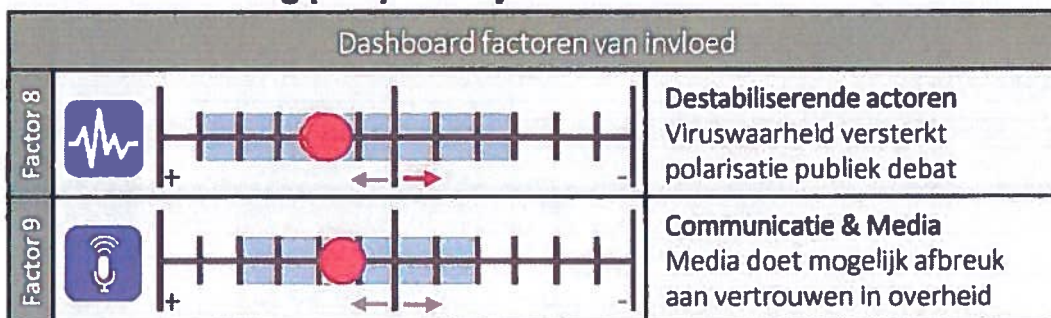
[5.3.5] <https://nos.nl/artikel/2349492-winkelgebieden-maastricht-zwolle-enschede-en-arnhem-hardst-getroffen-door-corona.html>

[5.3.6] <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2020/39/in-week-38-zijn-58-bedrijven-failliet-verklaard>

(5) Beoordeling Factoren van Invloed

5.4 Destabilisering (niet) statelijke actoren en Communicatie & Media

Highlights

- Het is mogelijk dat de (overheids-)communicatie en media-aandacht de afgelopen week afbreuk heeft gedaan aan het vertrouwen in de overheid;
- Het is waarschijnlijk dat de actiegroep Viruswaarheid de polarisatie versterkt rondom het publieke debat t.a.v. de COVID-19 maatregelen;
- Het is waarschijnlijk dat er onder de bevolking een breed draagvlak bestaat voor de het naleven van de COVID-19 maatregelen.

Toelichting

Het is mogelijk dat de onduidelijk (overheids-)communicatie en media-aandacht de afgelopen week afbreuk heeft gedaan aan het vertrouwen in de overheid.

Het is waarschijnlijk dat het publiek de overheidscommunicatie over COVID-19 onduidelijk vindt. Zowel oppositie- als coalitiepartijen en traditionele media classificeren de overheidscommunicatie ten aanzien van COVID-19 als onduidelijk.^{[5.4.1][5.4.2]} De regionalisering van maatregelen maakt het voor de Nederlandse bevolking minder duidelijk in welke regio welke maatregelen van toepassing zijn.^[5.4.3] Daarnaast riep berichtgeving rondom de toepassing van en keuzes in COVID-19 beleid veel discussie op. Voorbeelden hiervan zijn de boete voor de minister van Justitie en Veiligheid en het gewijzigde protocol rondom mondkapjes in VVT-instellingen.^{[5.4.4][5.4.5]}

Enkele belangenverenigingen (bijv. Koninklijke Horeca Nederland, Politievakbond & Bond voor BOA's) hebben hun kritiek ten aanzien van geplande COVID-19 maatregelen uitgebreid in de media geuit.^{[5.4.6][5.4.7][5.4.8]} Mogelijk versterkt en bevestigt de publieke aandacht voor deze berichtgeving het negatieve sentiment onder deze specifieke (belangen-)groepen ten aanzien van COVID-19 maatregelen, omdat zij zich gesterkt voelen in hun kritiek. Het is daarnaast mogelijk dat de berichtgeving rondom hashtags als #ikdoenietmeermee het draagvlak voor COVID-19 maatregelen onder jongeren heeft verminderd. Deze hashtags zijn met name groot op het sociale medium Instagram. Bekend is dat dit medium vooral een bereik heeft onder jonge mensen.^[5.4.9] Van jongeren in Nederland is bekend dat zij minder draagvlak hebben voor de COVID-19 maatregelen. Door dit lagere draagvlak zijn jongeren mogelijk vatbaarder voor de berichtgeving op de sociale media.^[5.4.10]

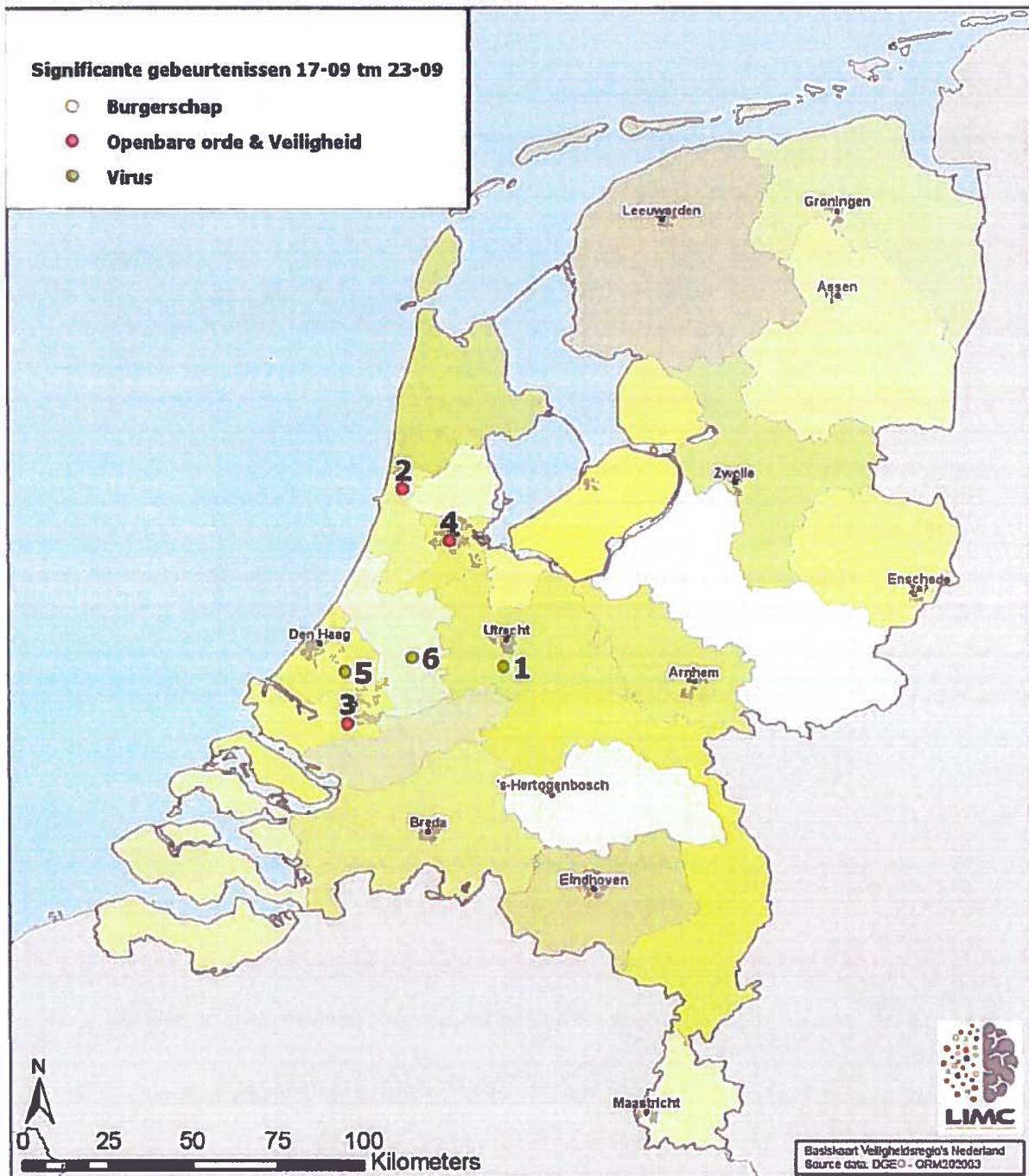
[5.4.1] nos.nl/artikel/2349487-kritische-kamer-waarschuwt-kabinet-rutte-verwacht-maatregelen-in-meer-regio-s.html

[5.4.2] parool.nl/nederland/experts-communicatie-regionale-coronaregels-schoot-ernstig-tekort~b71cbf79/

[5.4.3] Google Trends

(6.1) Significante gebeurtenissen

(6.1) Significante gebeurtenissen

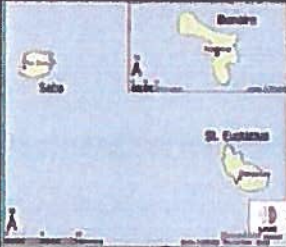
Datum	Thema Openbare orde & Veiligheid	Locatie
3 20-09-2020	De politie heeft met geweld ingegrepen om een illegaal coronefeest in een studentenwoning aan de Oostzeedijk te beëindigen.	Rotterdam
2 20-09-2020	Zo'n 60 tot 80 personen waren zaterdagavond op een illegaal feest, dat door de politie is beëindigd. De dj, een 33-jarige Haarlemmer, werd aangehouden.	Beverwijk
4 21-09-2020	Zo'n 320 actievoerders van Extinction Rebellion hebben maandag rond 7.30 uur de Europaboulevard geblokkeerd.	Amsterdam

Datum	Thema Virus	Locatie
1 19-09-2020	Vijf verpleegkundigen van de afdeling chirurgie van het St. Antoniusziekenhuis zijn besmet met het coronavirus. Het ziekenhuis heeft geen bezoekersstop ingesteld.	Nieuwegein
5 21-09-2020	Bij een woongemeenschap voor verstandelijk beperkten is een grote corona-uitbraak geweest. Hierbij zijn minstens twaalf bewoners en twintig personeelsleden besmet geraakt met het virus.	Nootdorp
6 22-09-2020	Op een verpleegafdeling van interne geneeskunde van het Groene Hart Ziekenhuis zijn afgelopen week drie medewerkers en twee patiënten besmet geraakt met het coronavirus.	Gouda

(6) Significante Gebeurtenissen

6.2 Caribisch Nederland

 Bijzondere gemeenten binnen het Koninkrijk	
Bonaire	30 actieve besmettingen. Lichte lockdown, ministerie van Buitenlandse Zaken kondigt oranje reisadvies af tot woede van toerismesector op Bonaire. Heeft met name impact op economische sector.
Saba	NSTR
St-Eustatius	7 actieve besmettingen

 Landen binnen het Koninkrijk	
Aruba	1289 actieve besmettingen.
Curaçao	179 actieve besmettingen
St-Maarten	69 actieve besmettingen

(6) Significante Gebeurtenissen

6.3 Grensgebieden

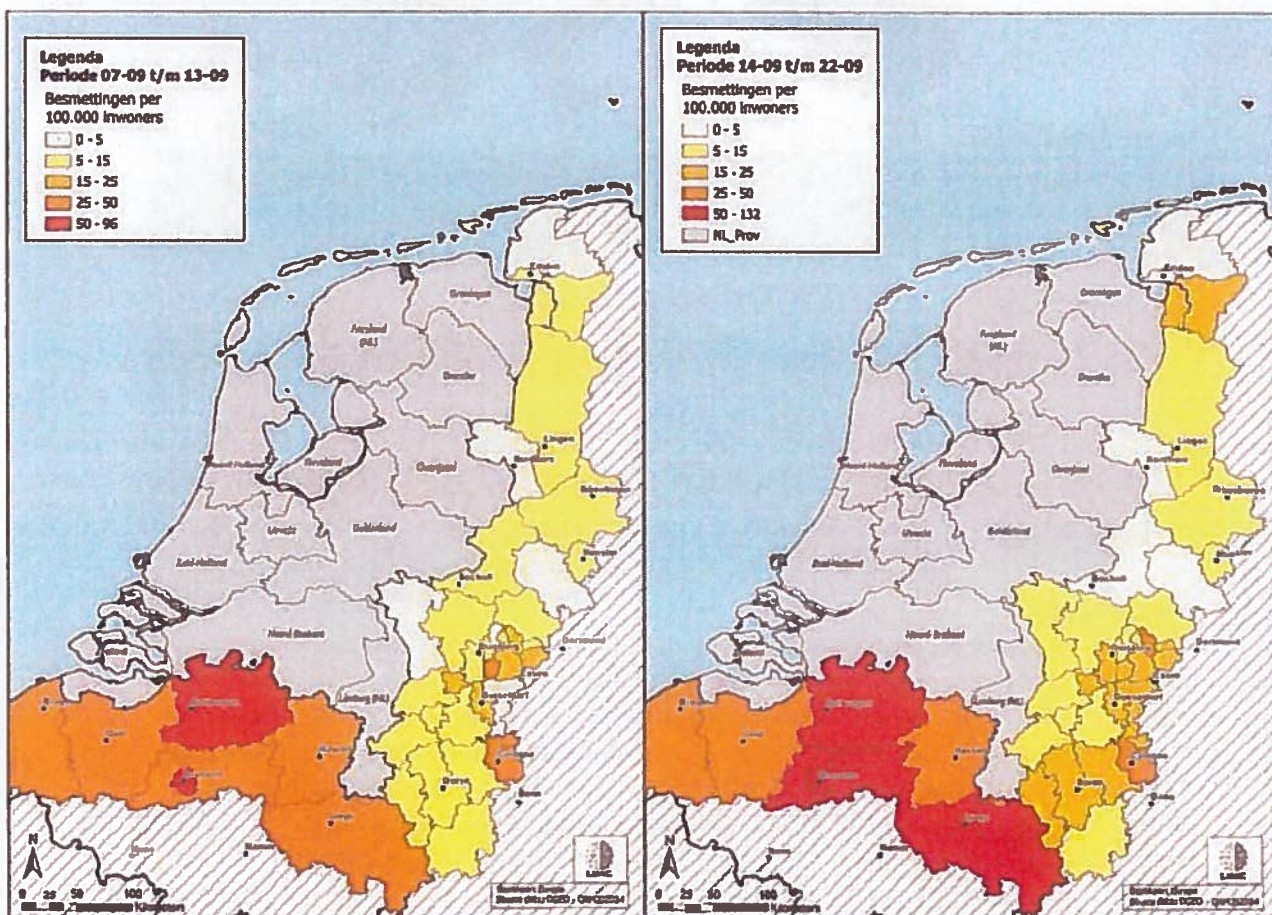
Toelichting

België

Het is mogelijk dat besmette personen vanuit België naar Nederland reizen. Zowel in België als Nederland stijgt wederom het aantal besmettingen. Autoriteiten van beide landen ontmoedigen onnodige verplaatsingen tussen beide landen. België heeft naast Noord- en Zuid-Holland nu ook de provincie Utrecht als rood bestempeld. [6.3.1]

Duitsland

Voor de derde week op rij stijgt het aantal besmettingen in Duitsland, met name in de grensregio's Noordrijn-Westfalen en Rijnland-Palts. [6.3.2] Om het besmettingsgevaar te verkleinen hebben de Duitse autoriteiten net als België de provincies Noord-, Zuid-Holland en Utrecht als rood bestempeld.

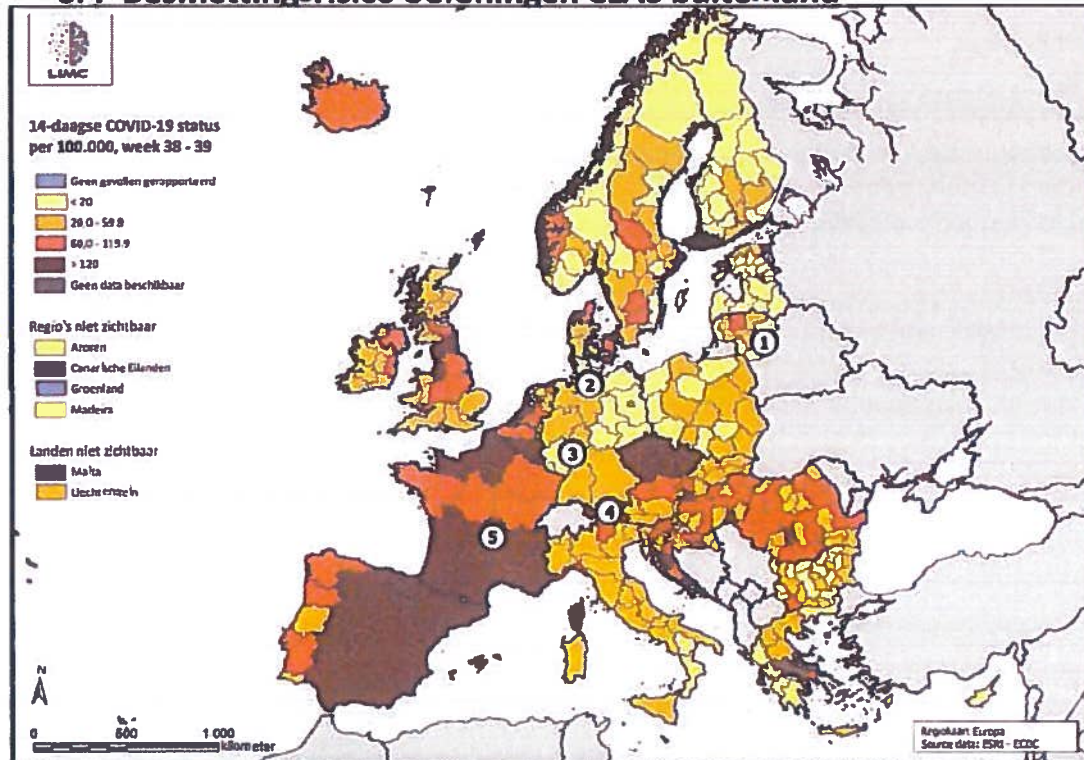
[6.3.1] www.trouw.nl/binnenland/duitsland-en-belgie-zien-nu-ook-utrecht-als-risicogebied-b20d5ca6/

[6.3.2] www.rki.de/DE/Content/InfAZ/N/Neuartiges_Coronavirus/Fallzahlen.html

(6) Significante Gebeurtenissen

6.4 Besmettingsrisico oefeningen CLAS buitenland

Locatie	Eenheid/oefening/pax	Besmettings- graad
① LTU, Diverse	KCT/Flaming Sword/12	14 op 100k
② DEU, Guz Altmark	11 INFBAT/recce HYDRA GUARD/30	3 op 100k
③ DEU, Baumholder	12 INFBAT/BAUMHOLDER 2020-2/17	7 op 100k
④ AUT, Lizum,	OTCSO/OBT basis tbv VO/122	54 op 100k
⑤ FRA, Lapalisse	DPS/VOVV CURRENCY MCG/46	79 op 100k

In het bovenstaand overzicht worden oefeningen meegenomen waar meer dan 10 Nederlandse militairen aan deelnemen.^[6.4.2]

Toelichting

Op het moment gelden er voor Duitsland, Oostenrijk (uitgezonderd Wenen) en Frankrijk (Lapalisse, Allier) geen COVID-19 gerelateerde reisbeperkingen. Echter, eenheden die actief zijn in Lapalisse dienen rekening te houden met een verplichte thuisquarantaine van 10 dagen indien zij in het aangrenzende departement Puy de Dome (Frankrijk) zijn geweest. Voor Nederlanders geldt een verplichte periode van 14 dagen thuisquarantaine voordat zij naar Litouwen reizen. Daarnaast is verplichte registratie van toepassing en is er de verplichting om bewijs mee te nemen van een negatief testresultaat voor COVID-19. Voor militairen die uit bovenstaande oefengebieden komen, gelden momenteel geen beperkingen bij terugkomst in Nederland.^[6.4.1]

[6.4.1] www.nederlandwereldwijd.nl/reizen/reisadviezen

[6.4.2] Melding Buitenlandse Activiteiten in week 38 (SITCEN)

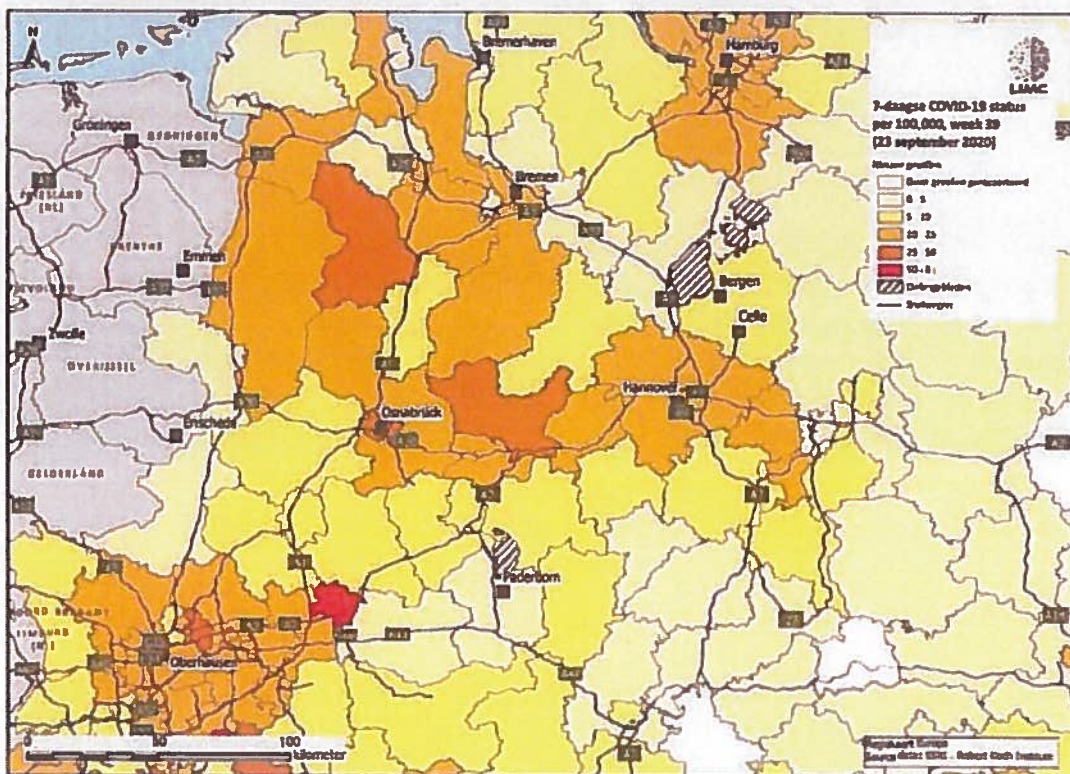
(6) Significante Gebeurtenissen

6.4 Besmettingsrisico oefeningen CLAS buitenland

Oefening Zebra Sword

Op onderstaande kaart worden de besmettingen in het gebied van oefening Zebra Sword weergegeven. Deze vindt deels plaats in de deelstaat Niedersachsen (Munster-Nord, Munster-Süd, Bergen) en deels in Nordrhein-Westfalen (Senne). Onderstaande kaart geeft de nieuwe besmettingen per *Landkreis* weer. Momenteel gelden er vanuit het Nederlandse Ministerie van Buitenlandse zaken geen reisbeperkingen voor Nederlanders voor zowel inreizende als uitreizende bezoekers aan deze deelstaten.

De eerste eenheden zullen rond 12 oktober in het oefengebied aankomen. Op basis van de huidige gegevens is nog geen voorspelling te doen over de besmettingsgraad ten tijde van Zebra Sword.

Besmettingsgraad afkomstig van Robert Koch Institut, Duitsland.

(7) Vooruitblik

Activiteiten van invloed op factoren

Datum	Activiteit	Locatie	Impact op factor
Week 39 / 40	Bekendmaking economische cijfers 3e kwartaal	N.v.t.	Economie
1 oktober	Begin derde economisch steunpakket	N.v.t.	Economie
4 oktober	Demonstratie Nederlandse Volksunie 'White lives matter', ook tegen coronamaatregelen	Den Haag	Openbare orde & veiligheid, Burgerschap
6 oktober	Nationale Bezinningsdag voor COVID-19 slachtoffers, gevolgd door periode 'Aandacht voor elkaar'	Onbekend	Burgerschap, Continuïteit van bestuur
Week 42/43	Herfstvakantie	Heel NLD	Virus, Economie, Burgerschap
Datum onbekend	Tweede Kamer stemt over Tijdelijke wet COVID-19 maatregelen, incl. Corona-melder app	Den Haag	Continuïteit van bestuur

(8) Handelingsperspectief Defensie

Steunaanvraag civiele autoriteiten bij het Ministerie van Defensie

Het LIMC en TOC leveren al enkele maanden analyses en handelingsperspectief betreffende de verschillende scenario's rondom COVID-19 en daaruit voortkomende spanningen binnen de samenleving.

De tekorten op het gebied van testlaboratoria zijn ongewijzigd. Hierdoor blijft het mogelijk dat hier aanvragen vandaan komen voor ondersteuning op het gebied van logistiek en planning. Door oplopende capaciteitsproblemen in de zorg is het mogelijk dat er vanuit deze sector aanvragen komen om te ondersteunen in logistiek, planning en voor verzorgend personeel.

Door tekorten op Aruba in de zorgsector en bij het Water- en Energiebedrijf, is het mogelijk dat Defensie gevraagd wordt om in deze sectoren te ondersteunen.

(9) Bijlage I: Scenario's Factoren van Invloed

Factor		Toelichting
	1. Virus	Verspreiding en beheersing van het virus. Daarbij wordt o.a. gekeken naar het reproductiegetal en ontwikkelingen op het gebied van vaccinaties.
	2. Zorg	Effecten van COVID-19 op de Nederlandse zorgsector.
	3. Continuïteit van bestuur	Continuïteit van en vertrouwen in het bestuur en overheid.
	4. Openbare orde & Veiligheid	Continuïteit hulpdiensten en waarborging objectieve veiligheid.
	5. Burgerschap	Psychosociale en gedragsaspecten van bevolking: bijv. Cohesie, veerkracht, naleving van overheidsmaatregelen.
	6. Vitale infrastructuur	Continuïteit van de vitale infrastructuur.
	7. Economie	Effecten van COVID-19 op de Nederlandse economie en impact op het bedrijfsleven en de bevolking.
	8. Destabilisering (niet) statelijke actoren	Ongewenste beïnvloeding vanuit niet legitieme actoren.
	9. Communicatie, media & sociale-media	Versterking van andere effecten door 'de wet van Pleuris'.
	10. Meteo, evenementen en incidenten	Mogelijke invloeden van weer, evenementen en incidenten op de verspreiding van COVID-19.

(9) Bijlage II: Scenario's

Scenario

Het landelijke operationeel team Corona (LOT-C) heeft onderstaande scenario's initieel rond 26 maart opgeleverd en heeft medio mei 2020 een update van de scenario's uitgevoerd.

3.1 Beperkte sociaaleconomische impact + zorgsysteem toereikend

In dit scenario blijft de verspreiding van het virus onder controle. De set van bestaande en nieuwe maatregelen blijkt effectief en de nadelige gevolgen van de maatregelen zijn (relatief) beperkt. Een mogelijke tweede golf zorgt niet voor een problematische belasting van de zorg. De zorgsector kan zich herstellen en reguliere zorg kan worden hervat. Innovatieve oplossingen die het besmettingsrisico reduceren dragen bij aan het draaiend houden van de samenleving, zowel economisch als sociaal. Er is wel sprake van economische krimp en stijgende werkloosheid, maar ook perspectief op gedeeltelijk herstel in 2021. De veerkracht onder de bevolking blijft sterk, ook op de momenten dat maatregelen weer aangescherpt moeten worden. Gezamenlijk helpen we elkaar en in het bijzonder de kwetsbare mensen onder ons door deze moeilijke tijd heen. Hierbij zijn we in staat om meer in contact te staan met mensen die dat het meest nodig hebben, zoals ouderen en mensen met een beperking.

3.2 Beperkte sociaaleconomische impact + zorgsysteem overbelast

Ondanks de maatregelen blijkt het niet mogelijk om de verspreiding van het virus voldoende af te remmen om overbelasting van het zorgsysteem te voorkomen. De oorzaak hiervan kan uit twee componenten bestaan. Ten eerste zijn maatregelen ineffectief. Ten tweede kan het zorgsysteem, dat reeds onder druk staat, een tweede golf niet verwerken. De PBM en andere middelen raken wederom schaars. Personeel raakt overbelast en valt uit. Hierdoor neemt de capaciteit af en treedt een zelfversterkend effect op. Deze neerwaartse spiraal valt moeilijk te stoppen en de situatie in de zorg verergerd dramatisch. Er moeten op dat moment moeilijke ethische keuzes gemaakt worden. Er moeten keuzes gemaakt worden tussen een accumulerende niet-COVID-19 zorgvraag en COVID-19 zorg. Electieve zorg vindt beperkt plaats. De economische impact is aanzienlijk maar de sociale impact blijft beperkt door een gemeenschappelijk doel. De overheid en maatschappelijke partners werken effectief samen. De grotere last voor zowel het zorgsysteem als economisch systeem wordt gezamenlijk gedragen. We zijn in staat om groepen die behoefte hebben aan bewegingsruimte en interactie dit ook te bieden. Mensen helpen elkaar op creatieve manieren en de maatschappij vecht zich samen door deze moeilijke tijd.

(9) Bijlage II: Scenario's

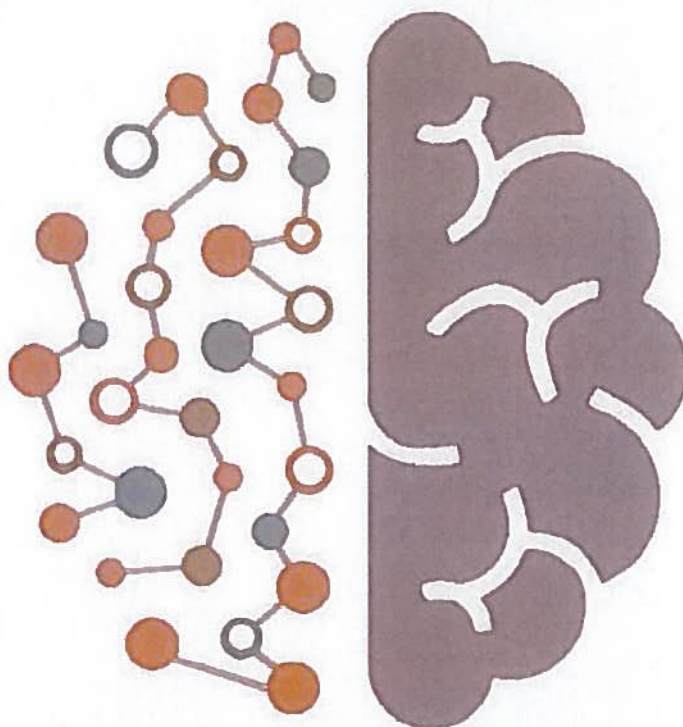
Scenario

3.3 Sterke sociaaleconomische impact + zorgsysteem toereikend

De zorgsector raakt niet nogmaals zwaarbelast en kan zich gaan herstellen. Reguliere zorg wordt hervat. Hier staan echter zware sociaaleconomische kosten tegenover. De impact van de maatregelen uit het tweede kwartaal werken sterk door, mogelijk in combinatie met de effecten van wederom zware en/of langdurige maatregelen om een tweede golf te controleren. Deze maatregelen zijn echter wel effectief in het controleren van het virus. Wegens de onvrede die ontstaat door de sociaaleconomische impact van de pandemie is naleving niet voor iedereen vanzelfsprekend meer en moet intensiever worden gehandhaafd. Kwetsbare mensen komen steeds meer onder druk te staan, de werkloosheid stijgt snel. De menselijkheid van de maatregelen staat ter discussie doordat eenzaamheid en sociaal isolement toenemen. Er is sprake van een groeiende protestbeweging tegen de overheid. Het vertrouwen in de overheid neemt onder een deel van de bevolking af door economische onzekerheid en de psychosociale last van de situatie. Bestuurders staan onder druk en de relatie met maatschappelijke partners, zoals werkgevers, verslechterd.

3.4 Sterke sociaaleconomische impact + zorgsysteem overbelast

De inspanning om het virus te controleren blijkt niet voldoende om overbelasting van het zorgsysteem te voorkomen. Enerzijds kan dit een gevolg zijn van een ineffectief beleid, anderzijds kan ook blijken dat een significant deel van de bevolking niet langer bereid of in staat is om de maatregelen na te leven. Dit levert een dubbel probleem op: de sociaaleconomische impact van de maatregelen en verspreiding van het virus zijn groot. Tegelijkertijd lijkt dit offer niet voldoende te zijn om volle IC's te voorkomen, mede omdat het zorgsysteem onvoldoende hersteld was van de eerste golf. Dit leidt tot een verlies van vertrouwen in de overheid, instituties en de maatregelen. Een groter gedeelte van de samenleving twijfelt openlijk aan het nut van de maatregelen. Er is sprake van polarisatie tussen groepen die het beleid steunen en groepen die zich verzetten tegen de maatregelen. Dit dwingt de overheid om harder te handhaven met incidenteel verstoring van de openbare orde in de grote steden. De continuïteit van de vitale processen staan onder druk. Er is sprake van ziekteverzuim, tekorten aan PBM's en beperkte instroom van personeel door verstoorde opleidingstrajecten. Menselijk leed bij de ouderen, mensen met een beperking en sociaalkwetsbare groepen zijn wijdverspreid. De gevolgen van de crisis zijn voor iedereen voelbaar: de reguliere zorg is beperkt, de werkloosheid stijgt snel, het onderwijs vertraagd. Nationale en lokale overheden worden gedwongen zich op de crisis te focussen waardoor de reguliere taken vertragen. Er ligt grote druk op bestuurders. In het geval dat deze effecten niet tot Nederland beperkt zijn zal de verstoring van internationale handel en samenhang ernstige omvang aannemen.

LIMC

LAND INFORMATION MANOEUVRE CENTRE

@

CONTACT US

LKOl Tonnetkazerne
Eperweg 141
8084 HE 't Harde
Gebouw 230

@

limc@mindef.nl

